

Politiske partier

Da pionerkvinnene engasjerte seg i politikken, var drukkenskap et stort problem i Haugesund, spesielt under sildefisket. Avholdsbevegelsen vokste seg så mektig at **Avholdspartiet** ble stiftet, og ved valget i 1901 ble *Lydia Amundsen* valgt inn på listen til dette partiet.

Det kan være fristende å si at et parti med bare en hjertesak har et snevert program. Men det var faktisk slik rundt århundreskiftet at folk stemte på enkeltsaker og enkeltpersoner. Folk skiftet parti etter hvilke saker som kom opp og hvilke personer som arbeidet for dem. Det kunne gjelde saken, bydelen eller yrkesgruppen kandidatene representerte.

Ved å benytte navnet **Den upolitiske gruppe** markerte tilhengerne at de først og fremst arbeidet for byens saker. Denne gruppen stilte til valg både i 1904 og 1907. Ved valget i 1919 stilte **Det upolitiske borgerparti** til valg. Da ble *Lina Kongshavn* valgt inn som første kvinne blant de upolitiske.

Mange av pionerkvinnene representerte **Venstre**. De første var *Berta Sund*, *Constance Lothe* og *Anna Nilssen* (1911). Så fulgte *Ingeborg Fjeld* og *Marie Borgenvik* (1914) og *Aagot Poppe Jensen* og *Birgitte Balchen* (1917). Noen skiftet over til andre partier. Aagot Poppe Jensen ble i 1932 valgt til bystyret for **Arbeiderpartiet**, og ble en drivende kraft i Arbeiderkvinnelaget, mens Constance Lothe lot seg velge både av Venstre, **Venstres særgruppe** (1914) og Avholdspartiet (1917), ikke fordi hun var vinglete, men fordi hun satset strategisk.

Frisinnede Venstre var et utbryterparti fra Venstre, på mange måter et konservativt parti, men også mer pragmatisk enn Venstre. Frisinnede Venstre likte ikke 'absolutter'. Idag ser vi på Frisinnede Venstre som forløperen til Høyre. *Hanna Brummanæs* og *Elisabeth Knutsen* (1914), *Hedvig Steen* (1920), *Helene Skarvethun* (1914) og *Emilie Jacobsen* (1914) tilhørte Frisinnede Venstre.

Arbeiderpartiet stilte liste ved valg i Haugesund første gang i 1905. Den første kvinnen som ble valgt var *Elisabeth Stange Nygaard* i 1917. I 1920 ble hun vararepresentant. Ingen kvinner oppnådde full representasjon. Først i 1929 kom kvinnene i Arbeiderpartiet sterkt tilbake med fire kvinner. Nummer en var Elisabeth Stange Nygaard.

Året 1914 synes å være et gjennombruddsår for kvinnelig representasjon i Haugesund bystyre. Var det den allmenne stemmerett som gav utslaget?

Kilder:

Kongshavn og Westbøe. 1930. *Haugesunds kommunale administrasjon i 75 år*